

**ВСП «Уманський фаховий коледж
технологій та бізнесу УНУС»
Циклова комісія обліково-фінансових та
економічних дисциплін**

**ОПИС ВИБІРКОВОЇ
КОМПОНЕНТИ
ОПП**

Назва дисципліни	БЮДЖЕТНА СИСТЕМА
Освітня програма	«Облік і оподаткування» «Фінанси, банківська справа та страхування»
Освітньо-професійний ступінь	фаховий молодший бакалавр
Спеціальність	071 «Облік і оподаткування» 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»
Галузь знань	07 «Управління та адміністрування»
Формат дисципліни	вибіркова
Форма навчання	денна
Рік навчання/семестр	II рік, VI семестр
Обсяг дисципліни	кредити (90 годин)
Контрольні заходи	диференційований залік
Мова викладання	українська
Викладач	Демченко Олександр Володимирович, кандидат економічних наук, викладач вищої кваліфікаційної категорії
Анотація дисципліни	Навчальна дисципліна «Бюджетна система» спрямована на формування компетенцій та результатів навчання, що дають змогу здобувачу освіти засвоїти основи формування та функціонування бюджетної системи України.
Мета дисципліни	Формування у здобувачів освіти спеціальних теоретичних знань щодо функціонування бюджетної системи України, сутності бюджетних відносин і характеру їх впливу на суспільство для забезпечення ефективного управління бюджетом і фінансовою діяльністю держави в цілому
Очікувані результати навчання	– усвідомити економічну природу, сутність, призначення і роль бюджету; особливості його функціонування; – опанувати засади бюджетного устрою і принципи побудови бюджетної системи; – здобути теоретичні і практичні знання щодо методів і джерел формування доходів бюджету та напрямів і форм фінансування видатків; – усвідомити сутність і завдання бюджетної політики як важливої сфери діяльності держави; – опанувати етапи бюджетного процесу, основи бюджетного планування і прогнозування; – ознайомитися з методикою визначення обсягів бюджетних видатків, які забезпечують реалізацію функцій держави;

	– сформувати знання з питань державного кредиту та управління державним боргом; – опанувати механізм організації виконання бюджетів; – набути практичних навичок здійснення розрахунків і аналізу статистичних даних, пов'язаних з бюджетом.
Зміст дисципліни	Тема 1. Засади бюджетного устрою. Сутність бюджету. Ознаки бюджету як економічної категорії. Функції бюджету. Становлення і розвиток бюджетної системи України. Вплив бюджету на соціально-економічні процеси. Фактори впливу на бюджети. Бюджетна політика як важлива сфера діяльності держави. Завдання бюджетної політики. Напрями бюджетної політики на сучасному етапі. Тема 2. Склад і структура бюджетної системи України. Законодавча і нормативна база функціонування бюджетної системи України. Бюджетний кодекс України. Бюджетна система України та її структура. Зведений бюджет України. Принципи побудови бюджетної системи України. Бюджетний устрій. Автономність бюджетів як передумова ефективної діяльності місцевого самоврядування. Тема 3. Склад і структура доходів бюджету. Склад та характеристика доходів бюджетів. Бюджетна класифікація. Джерела доходів. Методи формування доходів бюджету. Державні позики. Емісійний доход держави. Податкова система та її роль у формуванні доходів бюджетів. Податкові надходження. Неподаткові надходження. Доходи від операцій з капіталом. Офіційні трансферти. Збори і надходження до державних цільових фондів. Склад і структура доходів місцевих бюджетів. Тема 4. Склад і структура видатків бюджету. Видатки бюджетів у фінансовому забезпеченні потреб економічного і соціального розвитку. Склад і характеристика видатків державного бюджету України. Економічна класифікація видатків. Склад поточних і капітальних видатків бюджету. Класифікація видатків бюджету за суспільним призначенням. Сутність видатків місцевих бюджетів. Склад і окремі напрямки видатків. Тема 5. Фінансування державного бюджету України. Форми бюджетного фінансування. Кошторисне фінансування. Державні інвестиції. Державні трансферти. Порядок дотацій збиткових підприємств. Відомча система фінансування та фінансування інвестиційних проєктів. Завдання, засади та методологічні основи прямого державного фінансування економіки. Тема 6. Обслуговування боргів державного бюджету. Дефіцит бюджету: причини його виникнення і способи покриття дефіциту бюджету. Профіцит бюджету. Бюджет розвитку. Показники, які характеризують дефіцит бюджету. Джерела покриття дефіциту державного бюджету в Україні. Державний борг. Класифікація державного боргу. Методи управління державного боргу. Роль і місце державного

	кредиту. Державний кредит і державна позика: спільне і відмінне. Суб'єкти державного кредиту. Чинники державного кредиту. Види цінних паперів з державних позик. Економічна і політична залежність країни як наслідки неплатоспроможності держави. Тема 7. Бюджети місцевого самоврядування. Місцеві бюджети як основа місцевого самоврядування. Місцеве самоврядування зарубіжних країн. Бюджети місцевого самоврядування. Місцеві фінансові органи. Бюджет розвитку місцевих бюджетів. Збалансування бюджетів місцевого самоврядування. Тема 8. Міжбюджетні взаємовідносини. Механізм реалізації міжбюджетних відносин. Моделі і форми міжбюджетних відносин. Напрямки, рівні та види міжбюджетних відносин. Субсидії, дотації, субвенції. Вилучення коштів як форма взаємовідносин між бюджетами. Взаємні розрахунки між бюджетами різних рівнів. Бюджетні позички, їх причини і погашення. Резервний фонд бюджету. Засади розмежування видатків між бюджетами. Територіальний та відомчий підходи до розподілу видатків. Мета, принципи і методи розподілу доходів між бюджетами. Закріплені і регулюючі доходи, мета їх становлення. Тема 9. Бюджетне планування і контроль Організаційні основи бюджетного процесу. Порядок складання, розгляду і затвердження державного бюджету. Порядок складання, розгляду і затвердження місцевого бюджету. Зміст, принципи, завдання місцевого планування. Програмно - цільове планування бюджету. Бюджетне прогнозування, його основні методи. Організація виконання бюджетів. Казначейська система виконання державного бюджету. Казначейське обслуговування місцевих бюджетів. Звітність про виконання бюджетів. Контроль за дотриманням місцевого законодавства.
Методи навчання	Словесні методи (лекція, розповідь, пояснення, бесіда, дискусія); Наочні методи (ілюстрування, презентація); практичні методи (розв'язування завдань, тести); робота з навчально-методичною літературою (конспектування, підготовка есе, доповіді, реферату); методи проблемного навчання; методи стимулювання і мотивації навчальної діяльності (формування пізнавальних інтересів студента, навмисна помилка); інтерактивні методи (робота в групах, робота в парах, мозковий штурм); дослідницький метод; кейс-метод, метод проектів; інші методи у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані)
Система оцінювання	Поточний контроль проводиться протягом семестру під час семінарських занять і оцінюється за національною 4-х бальною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») відповідно до. Положення про організацію освітнього процесу. Підсумковий контроль,

	проводиться у формі диференційованого заліку, відповідно до графіку освітнього процесу.
Політика дисципліни	Регулярне відвідування всіх видів занять, своєчасність виконання завдань. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Діяльність здобувачів освіти здійснюється відповідно до Положення про академічну доброчесність у ВСП « У випадку недотримання політики академічної доброчесності (плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман) передбачено повторне виконання та оцінювання завдань.
Інформаційне забезпечення дисципліни	Б Бюджетна система України: навчальний посібник в схемах і таблицях / С. В. Качула, Г. Є. Павлова, Л. В. Лисяк, Добровольська О.В., Л. І. Катан. – Дніпро: Монолит, 2021. – 332 с. Миськів Г. Бюджетна система: теоретичні та практичні аспекти (у схемах і таблицях) : навчальний посібник. Львів ВиР-7, 2020. – 272 с. Бучасна бюджетна система: правила та процедури: Навчальний посібник / [За заг. ред. В. В. Зубенка]; ІБСЕД, Проект «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи (ЗМФІ-П) впровадження». – К., 2017. – 184 с.